

אוטיזם וכלבים

על הקשר המיוחד של אוטיסטים וכלבים
ואיך כולם יכולים להרוויח ממנו

דנה וילקור

- מאמנת כלבי שירות וכלבנית טיפולית
- חוקרת קוגניציה של בעלי חיים במעבדה של פרופ' שי גבאי במחלקה לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה
- סטודנטית לתואר שני לפסיכולוגיה באוניברסיטת חפיה
- דוברת לשעבר של ארגון הווטריןרים לחיות בית בישראל

צ'אנס וילקור

- כלב שירות
- סטודנט לתואר שני לפסיכולוגיה באוניברסיטת חיפה
- חוקר קשרי כלב - דג

אוטיסטים ובעלי חיים: קשר מיוחד

החוקרת האוטיסטית, ד"ר טמפל גרנדין, מומחית להתנהגות בעלי חיים, טוענת שאוטיסטים חושבים במידה רבה כמו בעלי חיים.

היא השתמשה בנקודת מבט ייחודית זו בעבודתה, על מנת לשפר את רווחת בעלי החיים במתקנים חקלאיים.

חשיבה אוטיסטית וחשיבה חיתית לפי ד"ר טמפל גרנדין

- ככל שצורת החשיבה היא ויזואלית יותר, כך ההבנה של בעלי חיים והקשר איתם הוא עמוק יותר.
- אוטיסטים ובעלי חיים חושבים בצורה אסוציאטיבית-ויזואלית. זוהי חשיבה ספציפית, אשר מתקשה להביא להכללה. לדוגמה: סוס שמפחד מגברים עם זקן באורווה, אבל פחות מפחד מהם במגרש הרכיבה.
- פחד כרגש מרכזי באוטיזם ובתפיסה של בעלי חיים.
- אוטיסטים דומים לבעלי חיים ברמה הקוגניטיבית, אך פחות ברמה החברתית.
- בעלי חיים מגיעים להחלטות בתהליך דומה לאוטיסטים – עוצרים כדי לאזן את עצמם מול הסביבה, ואז מגיעים להחלטה ופועלים.

האם בעלי חיים הם סוואנטים אוטיסטים?

- תסמונת סוואנט: "מצב רפואי נדיר, שבו אדם בעל שונות נוירולוגית מבטא יכולות מנטליות יוצאות מגדר הרגיל בקרב בני אנוש" (ויקיפדיה)
- המקור של התסמונת אינו ידוע, אך קיימת השערה לפיה מדובר על היעדר החלשה של אינפורמציה חושית המביאה לתשומת לב לפרטים ותגובתיות אליהם.
- לבעלי חיים מסוימים יכולות גבוהות הנתפסות כ"על-חושיות", אך הן לא באות על חשבון יכולות הישרדותיות וקוגניטיביות אחרות.
- חשוב לזכור שמערכת החושים של בעלי חיים שונים, מותאמת לסביבתם ולגופם הביולוגי, ולכן שונה באופן מובהק משל בני אדם.

אוטיסטים וכלבי מחמד

- במחקרים נמצא כי הקשר של אוטיסטים בוגרים וחיות המחמד שלהם אינו רופף מזה של נירוטיפיקלים.
- אוטיסטים נוטים ליצור קשרים חברתיים עם חיות המחמד, ולא לחוש שהם בבעלותם.
- אוטיסטים בעלי חיות מחמד המחשיבים אותן לחברות, מדווחים על בריאות נפשית טובה יותר.
- אוטיסטים החשים בדידות, וחווים קשיים חברתיים משמעותיים, יכולים להרוויח מחיבור לחיית מחמד.

אוטיסטים וכלבי מחמד

- אוטיסטים לא מרגישים שבעלי חיים שופטים אותם, והאינטראקציה איתם היא אינטואיטיבית יותר ודורשת פחות שינון חברתי.
- ילדים אוטיסטים בעלי כלבי מחמד מראים מיומנויות חברתיות טובות יותר מילדים אוטיסטים עם חיות מחמד מסוגים אחרים, ומילדים אוטיסטים ללא חיית מחמד כלל.
- היכולת של ילדים אוטיסטים לזהות הבעות פנים רגשיות של כלבים באופן אינטואיטיבי, גבוהה באופן משמעותי מהיכולת שלהם לזהות הבעות פנים רגשיות של בני אדם.

כלבנות טיפולית לשיפור תפקודים רגשיים ושפתיים

- כלב טיפולי: כלב ששייך למדריך או למטפל, אשר מצטרף אליו למפגשים וטיפולים, ומסייע בעבודה מול אוכלוסיות טיפוליות שונות.
- נמצא כי טיפול באמצעות משחק בשילוב כלבים טיפוליים שיפר את הכישורים החברתיים והשפתיים, והמעורבות החברתית של ילדים אוטיסטים, יותר מאשר התערבויות דומות אחרות שלא כוללות כלבים.

כלבנות טיפולית לשיפור תפקודים רגשיים ושפתיים

- קיימים שיפורים ביכולות הפקת השפה של ילדים על הספקטרום בעקבות מפגשי כלבנות טיפולית.
- מטפלים מתחומם שונים (פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, טיפול רגשי) יכולים לשלב כלבים בעבודתם על-מנת לשפר תפקודים נוספים.

"הדבר היחיד שיכול לעזור"

- גיא

כלבי שירות לאוטיסטים

- כלב שירות: כלב אשר עובר אימון פרטני ע"י מאמן כלבי שירות מוסמך, עבור אדם עם מוגבלות, לבצע משימות אשר מסייעות לנגישות והעצמאות של האדם עם המוגבלות.
- כלבי שירות לאוטיזם מאומנים לסייע בדרכים הבאות:
 - סיוע בהירדמות ושינה רצופה
 - שמירה על בטחון גופני
 - סיוע ביצירת ושימור קשרים חברתיים
 - סיוע בוויסות חושי
 - סיוע בוויסות רגשי
 - התראה ותגובה לחרדה

כלבי שירות לאוטיסטים

- במחקרים, נמצא כי כלבי שירות שיפרו באופן משמעותי את תפקודם של אוטיסטים

בתחומים הבאים:

- ירידה בזעם, כעס וחרדה
 - ירידה בכמותם של התקפי חרדה, מלטדאון, התקפי זעם
 - ירידה בהתנהגות של פגיעה עצמית מכל סוג
 - ירידה בכמות הקורטיזול (הורמון הסטרס) באופן רגעי
 - ירידה בסף הקורטיזול באופן מתמשך
 - עלייה בתחושת רוגע ובטחון
 - עלייה ביכולת קריאת פרצופים אנושיים
 - יצירת שגרת שינה בריאה, כולל התארגנות לשינה, כמות ואיכות השינה
 - שיפור בתחושת העצמאות
-
- ירידה בתחושת המועקה והסטרס של בני משפחה מדרגה ראשונה

אילוף והכשרה

- האימון אורך שנה וחצי בממוצע
- האימון מתחיל כשהכלב בגיל חודשיים - שלושה
- מיקוד האימון:
 - יצירת קשר סימביוטי בין האדם לכלב
 - הכשרת הכלב לעבודה במרחב הציבורי שאינו מתיר כניסת כלבים
 - לימוד משימות שהכלב צריך לבצע עבור האדם כדי לשפר את עצמאותו
- סיכויי ההצלחה גבוהים יותר כאשר האוטויסט משולב בתהליך האימון וכשהכלב עובר הרגלה נכונה לחיים עם אדם עם מוגבלות משמעותית.

"לפני שזאוס נכנס לחיי סבלתי מחרדות, דיכאון, בעיות בשינה, קשיים חברתיים, כמעט לא יצאתי מהבית במשך חודשים ונעדרתי רבות מהלימודים.
מאז שזאוס הגיע החרדות שלי התמעטו, הצלחתי לצאת מדיכאון, אני ישן יותר טוב בלילה, אני יוצר בעזרתו קשרים חברתיים, אני יכול לצאת מהבית, חזרתי ללימודים ואפילו התחלתי לעבוד.

בעבר התנסיתי בטיפולים פסיכולוגיים, פסיכיאטריים, ריפוי בעיסוק ורכיבה טיפולית, אבל אף אחד מהם לא עבד מיידית ובאותה צורה כמו זאוס. אני ישן איתו, קם איתו בבוקר, מוציא אותו לטיולים ומשחק איתו.
זאוס איתי כשאני עצוב, כשאני שמח, כשאני בלחץ, כשאני חרד, כשאני מתעורר מסיוט באמצע הלילה ובכל יום הלימודים בלי הגבלת זמן. עם זאוס אין לי פגישה שיכולה להתבטל כי הוא איתי כל הזמן בכל מקום."

גיא

ביבליוגרפיה

- Atherton, G., Edisbury, E., Piovesan, A., & Cross, L. (2022). 'they ask no questions and pass no criticism': A mixed-methods study exploring pet ownership in autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. <https://doi.org/10.1007/s10803-022-05622-y>
- Berry, A., Borgi, M., Francia, N., Alleva, E., & Cirulli, F. (2013). Use of assistance and therapy dogs for children with autism spectrum disorders: A critical review of the current evidence. *The Journal of Alternative and Complementary Medicine*, 19(2), 73–80. <https://doi.org/10.1089/acm.2011.0835>
- Carlisle, G. K. (2014). The social skills and attachment to dogs of children with autism spectrum disorder. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 45(5), 1137–1145. <https://doi.org/10.1007/s10803-014-2267-7>
- Davidson, D., Hilvert, E., Misiunaite, I., Kerby, K., & Giordano, M. (2018). Recognition of facial emotions on human and canine faces in children with and without autism spectrum disorders. *Motivation and Emotion*, 43(1), 191–202. <https://doi.org/10.1007/s11031-018-9736-9>
- Dollion, N., Grandgeorge, M., Saint-Amour, D., Hosein Poitras Loewen, A., François, N., Fontaine, N. M., Champagne, N., & Plusquellec, P. (2022). Emotion facial processing in children with autism spectrum disorder: A pilot study of the impact of Service Dogs. *Frontiers in Psychology*, 13. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.869452>
- Fung, S.-chun, & Leung, A. S.-ming. (2014). Pilot study investigating the role of therapy dogs in facilitating social interaction among children with autism. *Journal of Contemporary Psychotherapy*, 44(4), 253–262. <https://doi.org/10.1007/s10879-014-9274-z>
- Grandin, T. (1995). How people with autism think. *Learning and Cognition in Autism*, 137–156. https://doi.org/10.1007/978-1-4899-1286-2_8
- Vallortigara, G., Snyder, A., Kaplan, G., Bateson, P., Clayton, N. S., & Rogers, L. J. (2008). Are animals autistic savants. *PLoS Biology*, 6(2). <https://doi.org/10.1371/journal.pbio.0060042>

דנה וילקר

מאמנת כלבי שירות

ראש תחום כלבי שירות במרכז אופק
להכשרת מטפלים ומדריכים

054-9610590

dv servicedogs@gmail.com

אימון כלבי שירות - דנה וילקר

www.servicedogs.co.il

